

68.
koncertní
sezona
2023
2024

V očekávání jara

a míru

Filharmonie v divadle II

2. abonentní koncert

Janáčkovo divadlo

15 a 16|2|2024

Filharmonie
Brno Philharmonic

ROK ČESKÉ HUDBY 2024

 | 100
Český rozhlas

Koncert 16. 2. přenáší živě stanice Český rozhlas Vltava v rámci oslav výročí 100 let brněnského studia. Záznam koncertu nabízí prostřednictvím mezinárodní hudební výměny do sítě rozhlasů Eurorádía (EBU).

The concert on 16 February will be broadcast by Český rozhlas Vltava as part of the celebration of the 100th anniversary of the Brno studio. The recording of the concert is offered through the international music exchange to the Euroradio network (EBU).

Program

JAN NOVÁK

Vernalis temporis symphonia (Jarní symfonie)

pro malý sbor, smíšený sbor a orchestr, česká premiéra | 31'

Vernalis temporis symphonia (Spring Symphony)

for small choir, mixed choir and orchestra, Czech premiere

1. Allegro moderato
2. Lento
3. Allegro vivo
4. Cantio vernalis

---

přestávka | 20'

ANTONÍN REJCHA

Der Neue Psalm (Nový žalm) kantáta pro sólisty, sbor a orchestr na verše Siegfrieda Augusta Mahlmanna | 55'

Der Neue Psalm (The New Psalm) cantata for soloists, choir and orchestra on verses by Siegfried August Mahlmann

Úvod „Modlitba“ –

1. Soprán sólo a sbor: Ty jsi své sloupy vytyčil
2. Chorál (sbor): Pane! Pane! Srdce, které tě poznalo
3. Árie (soprán): A tvé oko hledí s láskou
4. Sbor: Jásají rty, které tě nazývají Otcem
5. Kvartet: Ty, který jsi věčná láska
6. Soprán sólo a sbor: Přijďte, andělé, z posvátných výšin
7. Árie (tenor): Dej dozrát klasům pod paprsky slunce
8. Sbor: Ten, který obklopen čistými duchy
9. Árie (bas): Pane! Pane! naše naděje
10. Kvartet: Čekáme, doufáme
11. Chorál (sbor): Neuved' nás v pokušení
12. Sbor: Tvé je království a moc a sláva

Martina Janková soprán / soprano

Pavla Vykopalová mezzosoprán / mezzo-soprano

Aleš Briscein tenor

Jiří Brückler bas / bass

Český filharmonický sbor Brno /

Czech Philharmonic Choir Brno

sbormistr / chorus-master **Petr Fiala**

Filharmonie Brno

dirigent / conductor **Dennis Russell Davies**

For a summary in English see the last pages of this brochure.

Rok české hudby

Rok české hudby byl poprvé vyhlášen roku 1924 při příležitosti 100. výročí narození Bedřicha Smetany. Stala se z něj tradice, která se opírá o vysokou koncentraci čtyřek ve výročních spjatých s českou hudbou (zejména v rocích narození či úmrtí skladatelů).

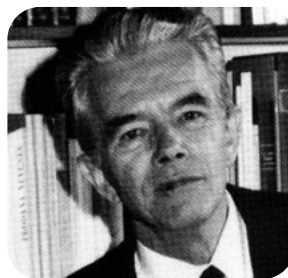
Vzhledem k desetileté periodicitě by Rok české hudby měl být vždy výzvou, jak tuto událost naplnit, jak ji uchopit, měl by také sloužit k revizi, co to vlastně česká hudba a česká hudební kultura je. Filharmonie Brno v letošním Roce české hudby pokračuje vlastně v tom, čím se zabývá dlouhodobě: neopomíjí česká repertoárová díla, ale značnou pozornost věnuje skladbám, které z koncertního pódia zní zřídka nebo vůbec, v některých programech českou hudbu začleňuje do neořlého dramaturgického kontextu. Činí tak v sezoně i v dramaturgii svých festivalů: zcela „českým“ bude Velikonoční festival duchovní hudby 2024, česká hudba bude letos znít i na Festivalu Špilberk a na Expozici nové hudby.

Dnes nás čeká jeden z klíčových koncertů, který jsme pro Rok české hudby přichystali: provedení velkých vokálně-instrumentálních děl dvou exilových autorů různých období, Antonína Rejchy (v jeho případě jde i o nastolení otázky, do jaké míry jej lze považovat za českého tvůrce) a Jana Nováka. Oba byli výbornými skladateli, solitéry prahnoucími po umělecké i osobní svobodě, oba pohříchu stále ještě patří k opomíjeným autorům. Filharmonie Brno se v posledních letech snaží jejich hudbu pravidelně znovuoživit na koncertním pódii i na nahrávkách. Z Novákovy tvorby v nedávné době uvedla kantátu *Dido*, *Filharmonické tance*, *Capriccio* pro violoncello a orchestr, cyklus *Elegantiae tripudiorum*, Novákův odkaz významně připomněla na svém festivalu Moravským podzim 2021 při příležitosti 100. výročí skladatelova narození. Z Rejchova díla Filharmonie Brno uvedla kantátu *Lenora*, *Symfonii c moll* a v obnovených premiérách melodram *Odchod Johanky z Arku z vlasti* (pro recitaci, skleněnou harmoniku a orchestr) a *Příležitostnou kantátu* (pro mužské hlasy a orchestr). Mnohá z uvedených koncertních provedení skladeb obou autorů natočil Český rozhlas, Rejchovu *Lenoru* zaznamenala i Česká televize. Filharmonie Brno dále na vlastním labelu vydala v roce 2020 dvojCD a dvojLP s Rejchovou *Lenorou* a v roce 2022 album se třemi Novákovými významnými symfonickými díly (*Filharmonické tance*, *Ludi symphoniaci*, *Elegantiae tripudiorum*).

O skladbách

V očekávání jara a míru

Název dnešního koncertu se odvolává na ideová zaměření obou děl: Nováková *Vernalis temporis symphonia* je oslavou jara, naděje, (zno-vo)zrození, Rejchova kantáta *Der Neue Psalm* na text parafrázující Otčenáš je modlitbou za mír. V současné době, kdy svět zachvátily válečné nepokoje, lze tento koncert vnímat nejen jako připomenutí nádherné hudby dvou vynikajících skladatelů, ale i jako poselství dnešnímu světu.

Jan Novák (1921–1984), rodák z malebného městyse Nová Říše na Vysočině, byl od dětství a mládí vybaven – vedle hudebního nadání – respektem ke křesťanským hodnotám, širokým humanitním vzděláním z jezuitského gymnázia na Velehradě (nedobrovolně ukončeným) a následně z klasického gymnázia v Brně.

Skladbu studoval na brněnské konzervatoři a poté na hudebních akademiích v Praze a Brně; v roce 1947 díky stipendiu Nadace Jaroslava Ježka absolvoval studijní pobyt ve Spojených státech, který mu umožnil studium u Aarona Coplanda a hlavně u Bohuslava Martinů, se kterým jej pak pojilo přátelství.

V 50. a 60. letech se Novák výrazně podílel na kvasu brněnského hudebního a obecně kulturního života, navázal též úzký umělecký kontakt s brněnskými filharmoniky: zkomponoval pro ně mj. *Filharmonické tance*, čímž jim vyjádřil vděčnost za přízeň a odvalu, kterou mu orchestr a jeho první šéfdirigent Břetislav Bakala prokázali, když jej uvedli jako představitele nové české tvorby na festivalu Varšavská jeseň 1956 (*Koncert pro dva klavíry a orchestr* s Janem a Eliškou Novákovými jako sólisty) navzdory tomu, že Novák dával okázale najevo svůj kritický postoj vůči komunistickému režimu a doktríně socialistického realismu. Ostatně Novák byl buřák („božský rošťák“, jak se o něm vyjádřil Rafael Kubelík), svobodomyslný a urputný při dosahování vytčených cílů. Tyto rysy se týkaly nejen tvorby, ale i životních odhodlání, zvláště po událostech tragického roku 1968, kdy se Novák rozhodl spolu s rodinou emigrovat.

Prvním zahraničním azylem se mu stal dánský Aarhus (tehdy psán Århus), kam jej přivedla podaná pomocná ruka violoncellisty Františka Kopečného, někdejšího koncertního mistra brněnských filharmoniků (pro kterého Novák v roce 1959 složil *Capriccio*) a v letech 1966 až 1975 koncertního mistra aarhuského symfonického orchestru. Novák tam získal místo korepetitora v divadle, napsal kantátu *Ignis pro Ioanne Palach* (Oheň pro Jana Palacha), na koncertech byly uvedeny jeho *Filharmonické tance* a *Capriccio*. „S potěšením potvrzuji,“ vzpomínal Kopečný, „že Jana Nováka přijali dánští jako znamenitého skladatele i jako dobrého, upřímného člověka.“ Jistě i proto si v Aarhusu o třináct let později na Nováka vzpomněli, když otevírali nový koncertní sál a Novákovi dali příležitost napsat novou skladbu – předběhněme a prozradme, že jí byla *Vernalis temporis symphonia*...

Z Dánska Novák putoval do země jeho zájmu o latinu a antiku zaslíbené, do Itálie. V roce 1977 se nakonec usadil v Německu. Do své vlasti se za svého života již nevrátil. Zemřel v Neu-Ulmu, pochován byl v italském Roveretu; v roce 2011 byly jeho ostatky převezeny do Brna a uloženy v čestném kruhu na Ústředním hřbitově.

Východiskem Novákovy hudební tvorby se stal neoklasicismus, ke kterému Novák tíhnul pod vlivem Bohuslava Martinů a „své staré lásky“ Igora Stravinského. Zásadním zdrojem inspirace mu byla latina a latinská veršová stavba: antické, středověké i novodobé texty (mnohé z nich

si psal sám). Novákova hudba tak vyniká přehlednou formou, svěží melodickou invencí, výraznou rytmičností, elegantní lehkostí i svébytným humorem.

Všemi uvedenými rysy oplývá i čtyřvětá, v březnu 1982 dokončená **Vernalis temporis symphonia** (Jarní symfonie), jejíž pojetí nepochybně určily město a událost, pro něž byla psána. Je koncipována podle vzoru Beethovenovy *Deváté symfonie*, tj. s vokální závěrečnou větou, ve které Novák zpracoval nápěv a latinský text renesanční písně dánského vzdělance, kantora a básníka Mortena Børupa (v Aarhusu, Børupově působišti, melodii této písně odbíjejí každý den v poledne zvony místní radnice). Táž melodie se ovšem v náznacích ohlašuje už v předchozím průběhu symfonie: její první tři tóny zahajují ve zvonech úvodní *Allegro moderato*, jehož tep postupně ovládne výrazná synkopizace v duchu Martinů; delší fragment Børupovy melodie pak exponuje zvonkohra v *Lentu* krátce po vstupní citaci tématu z pomalé věty *Osmé symfonie* Antonína Dvořáka. Ve scherzu (*Allegro vivo*) se vrací nerv první věty, vygradovaný do zemitého rytmického víru, který připomene Stravinského *Svěcení jara*. Celou symfonií procházejí zvukomalebné motivy s nádechem jara (ptačí cvrkání apod.), jehož definitivní rozpuštění je stvrzen i textem ve finální větě, která se svými názvuky nápadně odvolává na *Buránské písně* Carla Orffa. Zdálnivě odlišné hudební vlivy v jednotlivých větách jsou zoceleny novákovským rukopisem, invencí a nápaditou instrumentací.

Symphonie podle všeho v Aarhusu nakonec nezazněla; poprvé ji uvedl dirigent Martin Turnovský v Mnichově.

Pracuji ve dne v noci a nechci tvořit díla, která se jen objeví a zmizí jako oblaka za obzorem. Pracuji pro budoucnost, protože k tomu mám nadání, a nesu před ní už nyní odpovědnost. Vůbec netoužím po poměrně slávě tolika svých kolegů, kteří běží, sotva dechu popadají, ale nic po sobě nezanechávají. – Antonín Rejcha

Antonín Rejcha (1770 Praha až 1836 Paříž) proslul jako teoretik, pedagog a tvůrce dechových kvintetů a dlouho byl takto vnímán, čímž se upozaďovalo mnoho dalšího jedinečného a na svou dobu nadčasového, co jeho tvorba skýtá. Skladatel s českými kořeny sice vycházel z klasických forem, ale uplatňoval v nich četné novátorské podněty

kdy vyloženě experimentální povahy (v instrumentaci, metru, polyfonii atd.). Netýká se to jen jeho komorní tvorby, ale například i čtyř velkých vokálně-orchesterálních děl, z nichž tři vznikla za jeho působení ve Vídni, čtvrté později v Paříži – jedná se o jakýsi volný cyklus s humanistickým poselstvím bezprostředně reagujícím na dobovou situaci: *Requiem* lze vnímat jako zádušní mši za padlé v napoleonských válkách, *Lenoru* (na text Gottfrieda Augusta Bürgera) jako obžalobu těchto válek a jejich dopadu na konkrétní lidské životy, *Nový žalm* (na text Siegfrieda Augu-

sta Mahlmanna parafrázující Otčenáš) jako modlitbu za mír a konečně *Te Deum* jako dikuvzdání za nastolení míru. Univerzální přesah Rejchova odkazu do současnosti je v mnoha ohledech zjevný...

O Rejchově životě se nejvíce dovídáme ze čtivě napsaných autobiografických *Zápisů o Antonínu Rejchovi* (Notes sur Antoine Reicha, česky 1970). Rejcha záhy po svém narození ztratil otce. Jako jedenáctiletý odešel z Prahy za svým dědem Václavem Rejchou do Klatov a odtud putoval do Oettingen-Wallersteinu za strýcem Josefem Rejchou, který jej zasvětil do hry na flétnu, klavír a housle. Roku 1785 oba přesídlili do Bonnu, kam byl strýc pozván, aby vedl kurfiřtskou dvorní kapelu. V jejích řadách Antonín získával orchestrální praxi a spřátelil se v ní s Ludwigem van Beethovenem, hrajícím v orchestru na violu. Když Bonn roku 1794 obsadila napoleonská vojska, uprchl Rejcha do Hamburku, vzdal se kariéry výkonného hudebníka, intenzivně studoval (vedle hudby také matematiku, fyziku či filozofii), též sám vyučoval, a hlavně horlivě komponoval. Napsal mimo jiné dvě opery na francouzská libreta, s nimiž se na přelomu století snažil – marně – prosadit během dvouletého pobytu v Paříži.

Roky 1802–1808 Rejcha strávil ve Vídni, kde se znovu stýkal s Beethovenem a spřátelil se se svým skladatelským vzorem Josephem Haydnem, tehdy již více než sedmdesátiletým. „Haydn už nebyl ve věku, kdy mohl dávat souvislé a pravidelné hodiny,“ poznamenal v *Zápisích*, „slyšet ho však, jak mluví o kompozici, bylo právě to, co jsem si přál, neboť již dlouho jsem nepotřeboval lekce z harmonie, kontrapunktu a fugy. Tak naše hodiny probíhaly v rozhovoru, ale nebyly pro mne proto méně poučné.“ S vídeňskými léty je spojena Rejchova nebyvalá tvůrčí produktivita: během nich vzniklo více než padesát děl, z nichž k těm největším patří opera *Argene, regina di Granata*, kantáty *Lenora* a *Nový žalm*, *Requiem*, 36 fug pro klavír, šest smyčcových kvintetů... Právě ve Vídni se Rejcha pouštěl do smělych tvůrčích výbojů, mnohem odvážnějších než později v Paříži. „Množství děl, která jsem zkomponoval za svého vídeňského pobytu, je ohromné. Jakmile jsem se jednou pustil do práce, mé nadšení a představivost byly neúnavné. Myšlenky mi přicházely s takovou rychlostí, že jsem je často nemohl dostatečně rychle zapsat a část z nich neztratit. Největších úspěchů jsem dosahoval tehdy, když jsem vytvářel kombinace a myšlenky, které moji předchůdci neznali. Zdálo se, že v tomto případě se mé schopnosti a můj duch znásobují.“

V říjnu 1808 Rejcha odjel podruhé do Paříže a tentokrát se v ní usadil již natrvalo. Poskytoval lekce kompozice, zpočátku soukromě, od roku 1818 jako profesor kontrapunktu a fugy na konzervatoři; coby pedagog si Rejcha získal značné renomé, o čemž svědčí dlouhá řada studentů, kteří prošli jeho výukou a k nimž patřili tací hudebníci jako Hector Berlioz, Charles Gounod, Adolphe Adam, Cézár Franck, Henri Vieuxtemps, George Onslow či Franz Liszt.

V úzkém sepětí s pedagogickou činností Rejcha vytvářel ucelený teoretický systém vložený do řady spisů (*Pojednání o melodii*, *Pojednání o harmonii*, *Umění dramatického skladatele* atd.), jimiž ovlivnil celé generace skladatelů. Pokračoval i ve vlastní tvorbě, čítající opery, symfonie, koncerty a komorní skladby. Na sklonku života se Rejcha, od roku 1829 již jako francouzský občan, dočkal vysokých veřejných

pocet: 1831 mu byl udělen Řád Čestné legie a rok před smrtí se stal členem francouzské Akademie krásných umění. „Vždy jsem velmi miloval Francii,“ dušoval se, „v ní mám své nejdražší přátele. Mé zvyky, má velká živost, to, jak vidím a cítím, to vše se překvapivě shoduje s povahou obyvatel této šťastné země.“

Rejcha vytvořil kantátu **Der Neue Psalm** (Nový žalm) krátce po *Lenoře*, kterou se snažil uvést v Lipsku – kvůli obléhání města napoleonskými vojsky ovšem neúspěšně. Během lipského několikadenního pobytu složil *Příležitostnou kantátu* (Gelegenheitscantate) na počest generála Pierra Macona, francouzského gubernátora Lipska, který krátce předtím zemřel. Je možné, že autorem textu této smuteční kantáty byl německý spisovatel Siegfried August Mahlmann, redaktor deníku *Zeitung für die elegante Welt*. Po svém návratu do Vídně Rejcha napsal kantátu *Nový žalm*, v níž zhudebnil text téhož literáta, snad na jeho přímý podnět (mimořádně na stejný text komponovali svá díla i další skladatelé, mezi nimi W. F. E. Bach, Ch. G. A. Bergt, F. A. Hoffmeister či L. Spohr). Dvanáctidílný *Nový žalm* je vytvořen podle vzoru Händelových kantát z árií, ansámblů a sborových čísel. Hudební řeči slyšitelně navazuje na dramatickou *Lenoru*, jeho klasicistní tok prostupují chorály, aktualizované barokní kontrapunktické formy (v nichž byl Rejcha vskutku znamenitý) i pasáže předjímající romantismus.

Nový žalm, stejně jako *Lenora*, zůstal za Rejchova života nejspíš neproveden. Světová premiéra se tak velmi pravděpodobně uskutečnila teprve 7. října 1989 na brněnském festivalu Moravský podzim v podání sólistů Magdalény Hajóssyové, Evy Dědkové, Andrease Schmidta a Jana Hladíka, Pražského filharmonického sboru a Dvořákova komorního orchestru pod taktovkou Tita Gottiho. Krátce předtím vyšla nahrávka *Nového žalmu*, pod níž je dirigentsky podepsán Lubomír Mátl.

Vítězslav Mikeš

O účinkujících

Martina Janková je známá především jako mozartovská a barokní interpretka. Účinkovala v cyklu Mozartových oper na libreta Leonarda da Ponte (jako Zuzanka, Despina, Zerlina) pod taktovkou Franze Welsera-Mösta v curyšské opeře, s Clevelandským orchestrem či na Salcburském festivalu 2013–2016. Dvakrát vystoupila v milánské La Scale (Händel *Triumf času a pravdy*, Mendelssohn *Symfonie č. 2*), 2016 ztvárnila hlavní roli v Mozartově opeře *Il ré pastore* (Les Arts Florissants, William Christie), 2017 účinkovala v Debussyho *Pelleovi a Melisandě* (Clevelandský orchestr, F. Welsler-Möst). Roku 2018 se podílela na světové premiéře jediné dochované opery Leopolda Koželuha *Gustav Vasa* (Helsinský barokní orchestr, Aapo Häkkinen). Takřka dvě desetiletí spolupracovala s Nikolausem Harnoncourtem. Roku 2019 obnovila spolupráci se souborem Concentus Musicus v Purcellově *Králi Artušovi* (Divadlo na Vídeňce). Koncertovala s filharmonii Berlínskou, Mnichovskou, Českou, Izraelskou, s orchestrem Gewandhausu, s rozhlasovými orchestry ve Frankfurtu a Berlíně, s barokními soubory jako La Cetra, La Scintilla, Collegium 1704, Bach Consort Wien či Concentus Musicus, s dirigenty jako John Eliot Gardiner, Simon Rattle, Neville Marriner, Charles Mackerras, Roger Norrington, Riccardo Chailly, Riccardo Muti či Christoph Eschenbach. S písňovými recitály vystoupila v londýnské Wigmore Hall, na Pražském jaru, Salcburském festivalu či v Rheingau. Na CD natočila mj. Mahlerovu *Symfonii č. 4* (Hugh Wolff), Bachovy kantáty (J. E. Gardiner, V. Luks), za CD *Prague – Vienna a Bohuslav Martinů: Songs* získala Diapason d'Or (2017, resp. 2019). Na DVD vyšly s její účastí záznamy Mozartových oper, Händelova *Orlanda a Vzkříšení* či operety *Simplicius* Johanna Strausse jr. Více na www.martinajankova.com

Pavla Vykopalová je „jednou z nejpozoruhodnějších českých pěvkyní současnosti“ (časopis OPERA NEWS), její obsáhlý repertoár zahrnuje vokální hudbu všech žánrů i stylů od barokní opery po díla 21. století. K jejím nejvýraznějším operním rolím patří například Mozartova donna Elvíra, Fiordiligi, Vitellia, Pamina a Contessa, Dvořákova Rusalka, Smetanova Mařenka a Vendulka, Pucciniho Mimi, Liù a Lauretta, Leoncavallova Nedda, Offenbachova Antonia, Martinů Paskalina, Julietta a Kateřina, Janáčková Jenůfa, Káťa a Míla, Verdiho Desdemona, Bizetova Micaela, Straussova Rosalinda nebo Gounodova Markétka. Je členkou brněnské Janáčkovy opery, stálým hostem opery Národního divadla v Praze i Státní opery Praha. Vystoupila v Janáčkově *Její pastorkyni* v pařížském Châtelet, v Bernsteinově symfonii *Kadiš* ve Frankfurtu nad Mohanem, v Tokiu, Praze a Brně, účinkovala na scénách v Rennes (Jenůfa), Kodani (Káťa Kabanová) či Budapešti (Rusalka). Úspěšně se zhostila role Clemence v opeře *Láska na dálku* Kaii Saariaho (Národní divadlo Brno). Za roli Mařenky (*Prodaná nevěsta*) a roli Míly (Janáček: *Osud*) byla v roce 2006 a 2012 nominována na prestižní Cenu Thálie. V roce 2016 cenu získala za roli Káti Kabanové v inscenaci režirované Robertem Carsenem. S předními českými i zahraničními orchestry vystoupila v řadě oratorních děl. Spolupracovala s dirigenty jako Jiří Bělohlávek, Jakub Hrůša, Leopold Hager, Elisha Inbal, Iván Fischer či Dennis Russell Davies. Podílela se mj. na nahrávkách Rejchovy *Lenory* (Orfeo 2000, Filharmonie Brno 2020), pro Supraphon nazpívala náročný sólový part v *Symfonii č. 5 b moll „Drammatica“* Miloslava Kabeláče (2016). V prosinci 2018 nastudovala roli Káti Kabanové v neapolském divadle Teatro di San Carlo pod vedením dirigenta Juraje Valčuchy v režii Willyho Deckera. V roce 2022 v rámci česko-francouzské koprodukce vystupovala v Národním divadle Brno v titulní roli Händelovy *Alciny* s orchestrem Collegium 1704 a pod vedením dirigenta Václava Lukse. Více na www.vykopalova.com

Aleš Briscein je stálým hostem Národního divadla a Státní opery. Vystudoval hru na klarinet a operní zpěv na Pražské konzervatoři a ve studiu později pokračoval na Západočeské univerzitě v Plzni. Na scénách Národního divadla ztvárnil početnou řadu rolí v českém repertoáru, např. Vaška a Jenika (*Prodaná nevěsta*), Jiřího (Dvořák: *Jakobín*), Prince (Dvořák: *Rusalka*), Števu (Janáček: *Její pastorkyňa*), Borise (Janáček: *Káťa Kabanová*) či Jaroměra (Fibich: *Pád Arkuna*) a také hlavní role světového repertoáru, např. Alfreda (Verdi: *La traviata*), titulní roli Wagnerova Lohengrina, Lenského (Čajkovskij: *Evžen Oněgin*), Nemorina (Donizetti: *Nápoj lásky*), Romea (Gounod: *Romeo a Julie*) nebo Prince (Prokofjev: *Láska ke třem pomerančům*). V premiérových inscenacích při příležitosti Roku české hudby 2024 účinkuje v rolích Rinalda (Dvořák: *Armida*), Prince (Dvořák: *Rusalka*) nebo Víta (Smetana: *Tajemství*). Na scéně Stavovského divadla vytvořil mnoho rolí v Mozartových operách, např. Ferranda (*Così fan tutte*), Belmonteho (*Únos ze serailu*), Dona Ottavia (*Don Giovanni*) a Tamina (*Kouzelná flétna*). V Národním divadle Brno hostuje aktuálně v rolích Jiřího (nová inscenace Dvořákova *Jakobína*), Cassia (Verdi: *Othello*) nebo Jenika (*Prodaná nevěsta*).

V roce 2003 vystoupil v Massenetově *Manon* ve Vancouveru a v Donizettiho *Donu Pasqualovi* na Kypru. Od roku 2004 spolupracuje s Národní operou v Paříži, kde úspěšně hostoval jako Smetanův Jeník a účinkoval zde také v Janáčkových operách *Věc Makropulos* a *Z mrtvého domu*, v Beethovenově *Fideliově* nebo Straussových operách *Ariadna na Naxu*, *Růžový kavalír* a *Elektra*. Jako Princ (*Rusalka*) vystoupil ve vídeňské Volksoper, jako Janek (*Věc Makropulos*) a Andrej (Čajkovskij: *Mazepa*) v berlínské Komické opeře.

Je držitelem Ceny Thálie 2012 za ztvárnění role Romea v Gounodově opeře *Romeo a Julie* v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě. Stejně ocenění pak získal v roce 2014 za roli Jaroměra ve Fibichově *Pádu Arkuna* v inscenaci Národního divadla. V roce 2018 obdržel rakouskou cenu Musiktheaterpreis za výkon v opeře a Pamětní medaili za šíření hudby Leoše Janáčka u nás i v zahraničí.

Jiří Brückler je sólistou opery Národního divadla a Státní opery v Praze. Nastudoval zde např. Rodriga ve Verdiho *Donu Carlovi*, Figara v Rossiniho *Lazebníku sevilském*, Dandiniho v Rossiniho *Popelce*, Hraběte *Almavivu* v Mozartově *Figarově svatbě*, Silvia v Leoncavallových *Komediantech*, Papagena v Mozartově *Kouzelné flétně*, Pinga v Pucciniho *Turandot*, Adolfa ve Dvořákově *Jakobínovi*, Mercutia v Gounodově *Romeovi a Julii*, Maestra v Donizettiho *Poprasku v opeře*, Haraštu v Janáčkových *Příhodách lišky Bystroušky*, Čekunova v Janáčkově opeře *Z mrtvého domu*, Henryho Cuffa v Brittenově *Glorianě*, Alberta v Massenetově *Wertherovi* a řadu dalších rolí. Pravidelně hostuje v Divadle J. K. Tyla v Plzni, v Národním divadle Brno i na dalších českých scénách. V srpnu 2018 se stal držitelem Ceny ředitele Národního divadla Praha pro umělce do 35 let.

Spolupracoval s dirigenty jako Petr Altrichter, Semjon Bychkov, Oliver Dohnányi, Plácido Domingo, Iván Fischer, John Fiore, Robert Jindra, Jaroslav Kyzlink, Libor Pešek, Lukáš Vasilek a mnoha dalšími.

Spolupracuje s Bulharskou operou v Sofii, s festivaly Pražské jaro a Dvořákova Praha, s Budapest Festival Orchestra, Českou filharmonií, Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy FOK, Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, PKF Prague Philharmonia, Filharmonií Brno, Filharmonií Bohuslava Martinů Zlín, Pražským filharmonickým sborem a Českým filharmonickým sborem Brno.

V sezoně 2023/2024 vystupuje v rolích jako Sharpless v Pucciniho *Madama Butterfly* a v titulních rolích v operách Bedřicha Smetany jako Přemysl v opeře *Libuše*, Vok v *Čertově stěně* a Tomeš v opeře *Hubička*. V březnu 2024 vystoupí v opeře *Rusalka* (role Lovce a Hajného) v Opera de Tenerife na Kanárských ostrovech.

Více na www.bruckler.eu

Český filharmonický sbor Brno představuje nejen v českém, ale i světovém kontextu špičku v oboru sborového umění. Odborná kritika oceňuje zejména jeho kompaktní zvuk a širokou škálu výrazových prostředků.

Sbor se zaměřuje na oratorní, kantátový a operní repertoár. Díky své kvalitě absolvuje ročně přes devadesát koncertů doma i v zahraničí. Koncerty Českého filharmonického sboru Brno jsou pravidelně nahrávány předními českými i světovými televizními a rozhlasovými stanicemi. Sbor spolupracuje s nejlepšími světovými orchestry a dirigenty, cení si spolupráce s uměleckými osobnostmi, jakými byli např. Jiří Bělohlávek, Enoch zu Guttenberg, Nikolas Harnoncourt, Sir Charles Mackerras, Kurt Masur, Walter Weller a další.

Domácí publikum může Český filharmonický sbor Brno pravidelně slyšet na mnoha koncertech v Brně, Praze, Ostravě, Olomouci, Litomyšli, Českých Budějovicích, Českém Krumlově, Teplicích, Zlíně a jinde. Sbor má rozsáhlou diskografii a získal řadu ocenění: V roce 2007 obdržel dvě významné evropské ceny: Echo Klassik za Soubor roku 2007 (provedení Brucknerových motet) a Nahrávka roku 2007 za Lisztovo oratorium *Christus*. V roce 2008 byla nahrávka skladby Paula von Klenaua *Die Weise von Liebe und Tod des Cornetts Christoph Rilke* nominována na prestižní dánskou cenu Danish P2 Music Prize v kategorii Symfonická nahrávka roku. Nahrávka skladby B. A. Zimmermanna *Requiem für einen jungen Dichter* získala v roce 2009 cenu německých kritiků (Preis der Deutschen Schallplattenkritik). Ocenění sbírá sbor i na jiných kontinentech, japonský hudebně-kritický časopis *Geijutsu Disc Review* mu v září 2011 udělil za živou nahrávku Dvořákova *Requiem* prestižní ocenění Tokusen. Český filharmonický sbor Brno je držitelem prestižního ocenění Classic Prague Awards v kategorii Vokální výkon za rok 2019.

Za úspěchy tělesa stojí jeho zakladatel, sbormistr a ředitel **Petr Fiala**. Vystudoval brněnskou konzervatoř a JAMU (klavír, kompozice, dirigování), je autorem sta osmdesáti skladeb. Sbornistrovské a dirigentské činnosti se věnuje více než padesát let. V roce 2009 obdržel od České biskupské konference Řád Cyrila a Metoděje za vynikající výsledky v oblasti dirigování a skladatelské činnosti, v roce 2013 Cenu města Brna v oboru hudba za dlouholetou uměleckou činnost a v roce 2016 Cenu Jihomoravského kraje za významnou reprezentaci Jihomoravského kraje v oblasti kultury.

Kořeny brněnské filharmonie sahají do 70. let 19. století, kdy v Brně mladý Leoš Janáček usiloval o vznik českého symfonického orchestru. Dílo slavného skladatele 20. století je ostatně nejvýznamnější programovou položkou tělesa, které je považováno dodnes za jeho autentického interpreta.

Dnešní **Filharmonie Brno** vznikla v roce 1956 sloučením rozhlasového a krajského orchestru a od té doby patří svou velikostí i významem k české orchestrální špičce. Na svých turné provedla na tisíc koncertů v Evropě, ve Spojených státech, v Latinské Americe, na Dálném i na Blízkém východě. Je pravidelným hostem světových i českých festivalů, kde často spojuje umělecké síly s Českým filharmonickým sborem Brno. V sezoně 2022/2023 uspořádala turné po Velké Británii a Spojených státech a navštívila řadu renomovaných pódii (Festival Rheingau, festival Ars Electronica v Linci, Grosses Festspielhaus v Salcburku, Gewandhaus v Lipsku).

Orchestr pravidelně natáčí pro Český rozhlas a Českou televizi. Kromě realizace nahrávek pro řadu společností (Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG, Channel 4) zakládá filharmonie v roce 2020 svůj vlastní nahrávací label Filharmonie Brno, kde doposud vydala 6 titulů. Nahrávka *12. symfonie* Philipa Glasse z této edice byla nominována v roce 2022 na cenu ICMA. Dynamicky také rozvíjí zakázkové nahrávání pro globální klientelu v rámci Czech Orchestra Recordings.

Dějiny orchestru prošla řada českých a světových dirigentských osobností jako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hrůša nebo Tomáš Netopil. Od sezony 2018/2019 je šéfdirigentem a uměleckým ředitelem Filharmonie Brno Dennis Russell Davies.

Od roku 2000 pořádá filharmonie letní open air festival na brněnském hradě Špilberk, v roce 2012 se stala pořadatelem renomovaných festivalů Moravský podzim, Velikonoční festival duchovní hudby a Expozice nové hudby. Zaštiťuje mezinárodně proslulý dětský sbor Kantiléna, od roku 2010 se podílí na festivalu mladých hudebníků Mozartovy děti, v roce 2014 zakládá svou Orchestrální akademii.

Filharmonie Brno je dnes nejen silným hráčem na poli symfonické hudby doma i v zahraničí, ale i předním organizátorem hudební sezony druhého českého města, aktivním festivalovým pořadatelem, kreativ-

ním lídrem orchestrální dramaturgie a inovativním tvůrcem široké škály edukativních programů. Působí v neorenesančním Besedním domě, „brněnském Musikverein“ z dílny Theophila von Hansena z roku 1873, a těší se na nový moderní koncertní sál, který navrhuje tým architektů Tomasze Koniora a Petra Hrůši a akustika Yasuhisa Toyoty.

© Andreas H. Bitesnich

Dennis Russell Davies (1944) se narodil ve městě Toledo v Ohio a vystudoval proslulou newyorskou Juilliard School. Soustavně dirigoval začal jako hudební ředitel komorního orchestru v Saint Paulu v Minnesotě (1972–1980), v letech 1977–2002 byl také šéfdirigentem newyorského Orchestru amerických skladatelů a v letech 1991 až 1996 hudebním ředitelem Brooklynské filharmonie. Od roku 1980 trvale žije v Evropě, a to nejprve v Německu jako hudební ředitel Stuttgartské státní opery (1980–1987), šéfdirigent orchestru Beethovenhalle v Bonnu, hudební ředitel Bonnské opery a Beethovenova festivalu (1987–1995). Se Stuttgartským komorním orchestrem nasmlal jako jeho šéf (1995–2006) na CD komplet 107 Haydnových symfonií. Během následujícího trvalého pobytu v Rakousku byl (od roku 1997) profesorem dirigování na salcburském Mozarteu a šéfdirigentem Symfonického orchestru Vídeňského rozhlasu, roku 2002 se stal (na patnáct let) šéfdirigentem Brucknerova orchestru a ředitelem opery Zemského divadla v Linci; tam mu byl také v roce 2014 udělen titul Generálního hudebního ředitele. V letech 2009–2016 měl též úvazek šéfdirigenta symfonického orchestru v Basileji.

Mezinárodní kritika označuje Daviese za odvážného interpreta klasického (!) repertoáru, ježž nezanedbává při svém poučeném zájmu o novou a nejnovější tvorbu, živeném trvalou spoluprací a osobními vztahy s význačnými soudobými tvůrci; mezi ně patří (nebo patřili) Luciano Berio, William Bolcom, John Cage, Philip Glass, Heinz Winbeck, Aaron Copland, Lou Harrison, Laurie Anderson, Arvo Pärt, Hans Werner Henze, Kurt Schwertsik, Thomas Larcher, Balduin Sulzer a Manfred Trojahn. Jako dirigent nebo klavírista (nebo obojí současně) vydal Davies víc než 80 hojně oceňovaných snímků: kompletní symfonie Brucknerovy, Haydnovy, Honeggerovy a Glassovy, se svou ženou, klavíristkou Maki Namekawou, natočil mj. Beethovenova *Fidelia* a Mozartovu *Kouzelnou flétnu* v Zemlinského aranžmá pro čtyřruční klavír nebo Šostakovičovu *Čtvrtou symfonii* ve skladatelově úpravě pro dva klavíry.

V roce 2009 byl Dennis Russell Davies zvolen za člena Americké akademie umění a věd, v roce 2014 jej francouzské ministerstvo kultury jmenovalo komandérem Řádu umění a literatury a v roce 2017 obdržel od rakouské vlády Rakouský čestný kříž za vědu a umění I. stupně. Od sezony 2018/2019 stojí v čele Filharmonie Brno jako její šéfdirigent a umělecký ředitel. Od podzimu 2020 je i šéfdirigentem rozhlasového orchestru MDR v Lipsku a hostujícím profesorem na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

Více na www.dennisrusselldavies.com

Zpívané texty

JAN NOVÁK Vernalis temporis symphonia

text básně *In vernalis temporis*
Morten Børup (1491)

Coro:

In vernalis temporis
ortu laetabundo,
dum recessum frigris
nuntiat hirundo,
terrae maris nemoris
decus adest deforis
renovato mundo,
vigor redit corporis,
cedit dolor pectoris
tempore iucundo.

Eia ver!

Terra vernat floribus
et nemus virore,
aves mulcent cantibus
et vocis dulcore,
aqua tempestatibus
caret, aër imbribus
dulci plenus rore,
sol, consumptis nubibus,
radiis potentibus
luet cum calore.

Eia ver!

Coro piccolo:
O quam mira gloria,
quantum decus dei!
Quanta resplendentia
eius faciei!

Coro:

nobis eius gratia
veris donat gaudia
plena novae spei
nunc exultant omnia
personat symphonia
festi laus diei.

překlad: Petr Peňáz

Sbor:

Když příchod jara
potěší srdce
a vlaštovka ohlásí,
že mraz je tentam,
země, vody i háje
zkrásní novým počátkem
světa tam venku,
tělo nabude sil
a bolest u srdce
tou radostí poleví.

Ó, jaro!

Země se rozjasní květy,
háj zazelená,
sluchu zalahodí
sladká píseň ptáků,
pomínou bouře
dešťových přívalů,
vzduch se nasytí vláhou rosy,
slunce rozežene mračna
mocí svých paprsků
a teplo jeho záře začne hřát.

Ó, jaro!

Malý sbor:

Úžasná nádhera,
taková krása Boží,
tak oslnivá zář
Jeho tváře!

Sbor:

Nám se pro Jeho laskavost
dostává radosti z jara,
přívalu nové naděje.
všechno teď jásá,
odevšad zní zpěv
na oslavu svátečního dne.

ANTONÍN REJCHA

Nový žalm

text: Siegfried August Mahlmann

Introduktion „Das Gebet“

1. Sopran solo und Chor

Du hast deine Säulen dir aufgebaut
und deine Tempel gegründet!
Wohin mein gläubiges Auge schaut,
dich, Herr und Vater es findet!
Deine ewig herrliche Gottesmacht
verkündet der Morgenröte Pracht,
erzählen die tausend Gestirne der Nacht
und alles Leben liegt vor dir
und alles Leben ruft zu dir:
Vater unser, der du bist im Himmel!
Und alles Leben liegt vor dir
und alles Leben ruft zu dir:
Vater unser, der du bist im Himmel!

2. Choral (Chor)

Herr! Herr! das Herz, das dich erkennt,
erwacht vom Kummer und vom Grame.

3. Arie (Sopran)

Und liebevoll dein Auge schaut
was deiner Allmacht Wink begonnen
und milder Segen niedertaut
und fröhlich wandeln alle Sonnen.

4. Chor

Es jauchzet die Lippe, die Vater dich nennt.
Geheiligt werde dein Name!

5. Quartett

Der du die ew'ge Liebe bist
und dessen Gnade kein Mensch ermißt,
wie selig, wie selig ist dein Thron!
Der Frieden schwingt die Palmen,
es singt die Freude Psalmen,
die Freiheit tönt im Jubelton!
In deinem ew'gen Gottesreich
ist alles recht, ist alles gleich,
zu uns komme dein Reich!

6. Sopran solo und Chor

Kommt, Engel, aus den heil'gen Höhen!
Steigt nieder zu der armen Erde!
Kommt, Himmelsblumen auszusäen,

překlad: Bedřiška Adamičková

Úvod „Modlitba“

1. Soprán sólo a sbor

Ty jsi své sloupy vytyčil
a postavil své chrámy.
Kamkoli hledí můj věřící zrak,
nalezne tebe, Pane a otče!
Tvou věčně slavnou božskou moc
hlásá nádhera ranních červánků,
o ní vypráví tisíce hvězd noci
a všechen život leží u tvých nohou,
a všechen život k tobě volá
Otče náš, jenž jsi na nebesích!
A všechen život leží u tvých nohou
a všechen život k tobě volá
Otče náš, jenž jsi na nebesích!

2. Chorál (sbor)

Pane! Pane! Srdce, které tě poznalo,
se probouzí ze zármutku a soužení.

3. Árie (soprán)

A tvé oko hledí s láskou
na vše, co stvořil pokyn tvé všemoci
a blahé požehnání splývá jako rosa
a všechna slunce plují radostně po své dráze.

4. Sbor

Jásají rty, které tě nazývají Otcem.
Posvěť se jméno tvé!

5. Kvartet

Ty, který jsi věčná láska
a jehož milost člověk nezměří,
jak blažený je tvůj trůn!
Mír dává palmovými ratolestmi
a radost pje žalmy.
Svoboda propuká v jásot!
V tvém věčném Božím království
je vše spravedlivé, je si vše rovné.
Přijď království tvé!

6. Soprán sólo a sbor

Přijďte, andělé, z posvátných výšin!
Sestupte na ubohou zemi!
Přijďte rozsévat nebeské květy,

daß diese Welt ein Garten Gottes werde!
O, ewiger Weisheit unendliche Kraft,
du bist's, die alles wirkt und schafft!
Dein Weg ist Nacht,
geheimnisvoll dein Pfad,
den jeder wandeln soll!
Doch in deine Nähe führst du alle,
daß sie heilig werden!
Dein Wille geschehe wie im Himmel, also auch auf Erden!
Kommt, Engel, aus den heil'gen Höhen!
Steigt nieder zu der armen Erde!
Kommt, Himmelsblumen auszusäen,
daß diese Welt ein Garten Gottes werde!

7. Arie (Tenor)

Laß Ähren reifen im Sonnenstrahl!
Die Frucht erglänz' im grünen Laube,
es weide die Herde im stillen Tal
und auf den Bergen röte sich die Traube!
Und alles genieße mit Dank und Freude!
Unser täglich Brot gib uns heute!

8. Chor

Der du, von reinen Geistern umgeben,
niederblickst auf das sündige Leben,
erbarme dich unser!
Schwachheit ist des Menschen Los,
deine Gnad' ist grenzenlos,
dein Erbarmen unermeßlich!
Zeig uns, Vater, deine Huld,
wenn die Gegner angstvoll beben,
und vergib uns uns're Schuld,
so wie wir vergeben!

9. Arie (Baß)

Herr! Herr! Uns're Zuversicht!
Starker Held, verlaß uns nicht!
Hebe die Blicke, die freien Gedanken
über der Endlichkeit enge Schranken,
hoch empor über Grab und Tod!
Herr! Herr! Uns're Zuversicht!
Starker Held, verlaß uns nicht!

10. Quartett

Wir warten, wir hoffen.
Wir hoffen, wir warten auf Morgenrot
nach finsterner Nacht!
Wir sehnen uns alle nach deinem Licht,
deinem hochheiligen Angesicht.
Wir warten, wir hoffen auf Morgenrot!

aby se tento svět stal Boží zahradou!
Ó nekonečná sílo věčné moudrosti,
jen ty vše tvoříš a konáš!
Tvá cesta je noc,
tajemné jsou tvé stezky,
po nichž je každému jít!
Ty však přivádíš všechny do své blízkosti,
aby byli svatí!
Tvá vůle buď jako v nebi tak i na zemi!
Přijďte, andělé, z posvátných výšin!
Sestupte na ubohou zemi!
Přijďte rozsévat nebeské květy,
aby se tento svět stal Boží zahradou!

7. Árie (tenor)

Dej dozrát klasům pod paprsky slunce!
Plody nechť skví se v zeleni stromů!
Dej stádům pást se v tichém údolí
a hroznům uzrát na úbočích hor!
K potěše všech a k vděčné radosti!
Chléb náš vezdejší dej nám dnes!

8. Sbor

Ty, který obklopen čistými duchy
shlížíš na hříšný život,
smiluj se nad námi!
Slabost je údělem člověka.
Tvoje milost trvá na věky.
tvoje milosrdenství je nezměrné!
Ukaž nám, Otče, svou milost,
když se nepřátelé chvějí úzkostí
a odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme!

9. Árie (bas)

Pane! Pane! naše naděje!
Mocný reku, neopouštěj nás!
Pozvedni naše oči, naše svobodné myšlenky
přes úzké meze konečna,
vysoko nad hroby a smrt!
Pane, Pane, naše naděje!
Silný reku, neopouštěj nás!

10. Kvartet

Čekáme, doufáme,
doufáme, čekáme na ranní červánky
po temnotách noci.
Toužíme všichni po tvém světle,
po pohledu na tvou svatou tvář.
Čekáme, doufáme na ranní červánky!

11. Choral (Chor)

Führ uns nicht in Versuchung,
sondern erlöse uns von dem Übel!
Denn du bist Herr und du bist Gott,
unser Vater!

12. Chor

Dein ist das Reich und die Macht und die Herrlichkeit
von Ewigkeit zu Ewigkeit.

Führ uns nicht in Versuchung,
sondern erlöse uns von dem Übel,
denn du bist Herr und du bist Gott!
Unser Vater!

Dein ist das Reich und die Macht und die Herrlichkeit
von Ewigkeit zu Ewigkeit!
Amen!

11. Chorál (sbor)

Neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého!
Neboť ty jsi Pán a ty jsi Bůh,
náš Otec.

12. Sbor

Tvé je království a moc a sláva
od věků do věků.

Neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého!
Neboť ty jsi Pán a ty jsi Bůh!
Náš Otec!

Tvé je království a moc a sláva
od věků do věků!
Amen!

Převzato z LP *Antonín Rejcha: Der neue Psalm* (Panton 1989)

Summary

Among this season's exciting contributions by Filharmonie Brno to the Year of Czech Music 2024 are major vocal-orchestral works by Jan Novák and Anton Reicha, two sometimes forgotten exile composers whose music we have been trying for too long to bring back to the concert stage and to record (in 2020 we published Reicha's cantata *Lenora* and in 2022 an album of three symphonic works by Novák).

The "divine rascal" Jan Novák

Jan Novák (1921–1984), a native of Nová Říše, spent much of his creative life in Brno – when he studied in the city – and afterwards; he significantly influenced its musical culture. An eight-month sojourn in the USA played an important role in his creative life, allowing him to study with Aaron Copland and especially with Bohuslav Martinů – they became close friends. Novák was a firebrand ("divine rascal" was how Rafael Kubelík described him), free-thinking yet tenacious in achieving his objectives. These characteristics impacted not just his oeuvre but also the resolutions he took in his life, especially after the tragic events of 1968, when Novák and his family decided to leave their homeland. He lived in Denmark for some time, before settling in Italy and ultimately, in 1977, in Ulm, Germany, where he died; his mortal remains were brought back to Brno only in 2011.

A spring symphony

Novák's music has been part of Filharmonie Brno's core repertoire since the 1950s, when Novák first started to work closely with the ensemble. As he later emigrated – for which he was proscribed by the communist regime – his works could only be restored to the Filharmonie's programmes after the Velvet Revolution in 1989. Recently we have featured his *Philharmonic Dances* (dedicated to this orchestra), the cantata *Dido*, the cycle *Elegantiae tripudiorum* and *Capriccio* for cello and orchestra.

The four-movement *Vernalis temporis symphonia*, or Spring Symphony, in a neoclassical spirit, was written in exile in 1982 for the concert hall in Aarhus, Denmark, then newly opened. It follows the model of Beethoven's *Ninth Symphony*, that is, it has a final choral movement, in which Novák – a lover of Latin who himself wrote poetry in the language – used the tune and the Latin text of a Renaissance song by the Danish scholar, cantor and poet, Morten Børup. The melody is struck every day at midday by the carillon in Børup's home city, Aarhus, where, incidentally, Novák briefly stayed when he left Czechoslovakia.

The timeless Anton Reicha

Anton Reicha (1770–1836), Beethoven's contemporary and something of a maverick with Bohemian roots, worked from classical forms but was often innovative, sometimes downright experimental, not just in his chamber works, but also, for instance, in his four large cantatas, three of them composed in Vienna, the fourth later in Paris. It is a loose cycle of sorts with a humanist message responding to the contemporary situation. The *Requiem* can be seen as a memorial service for the fallen

in the Napoleonic wars, *Lenora* (after Gottfried August Bürger) as an indictment of these wars, ***Der Neue Psalm*** (after Siegfried August Mahlmann, paraphrasing the Lord's Prayer) as a prayer for peace and, finally, the "Parisian" *Te Deum* as thanksgiving for the establishment of peace. The universal message of Reicha's work for our times is all too evident.

Vítězslav Mikeš

translated by Štěpán Kaňa

Zveme vás na

VELIKONOČNÍ FESTIVAL DUCHOVNÍ HUDBY

24. 3. – 7. 4. 2024

Téma 31. ročníku: Terroir

Ensemble Inégal: Zelenka

NE 24. 3. 2024, kostel sv. Janů, 20:00

Jan Dismas Zelenka: Il serpente di bronzo

Ensemble Inégal

Schola Gregoriana Pragensis: Eben

PO 25. 3. 2024, kostel sv. Tomáše, začátek 19:30

Petr Eben: Suita liturgica (výběr),

Missa adventus et Quadragesimae, varhanní díla

chorální zpěvy Svatého týdne

Tomáš Thon varhany

Schola Gregoriana Pragensis

Tenebrae: světové premiéry

ST-PÁ 27.–29. 3. 2024, kostel Nanebevzetí Panny Marie, 21:00

soudobé tenebrae autorů: Ondřej Můčka, Jiří Miroslav Procházka,

Zdeněk Klauda, Jaroslav Pelikán, Lukáš Hurník, Tomáš Krejčí

Kristýna Filová, Zuzana Čurmová soprán, Alžběta Symer-
ská alt, Ondřej Holub tenor, Jiří Miroslav Procházka bas

Zdeněk Klauda, Tomáš Krejčí, Ondřej Můčka varhanní pozitiv

Paľa: Janáček, Foerster, Wiedermann

ÚT 2. 4. 2024, bazilika Nanebevzetí Panny Marie, 19:30

varhanní recitál

Marek Paľa varhany

Kantiléna: Zemek Novák, Graham, Emmert

ČT 4. 4. 2024, kostel sv. Janů, 20:00

Pavel Zemek Novák: Zpěvy k Bílé sobotě, světová premiéra

Peter Graham: Alleluia, světová premiéra

František Emmert: Te Deum laudamus

Aneta Podracká Bendová, Jana Vondrů soprán

Kantiléna, sbormistr Michal Jančík

Brno Contemporary Orchestra, dirigent Pavel Šnajdr

Cappella Mariana: Smolka

PÁ 5. 4. 2024, kostel sv. Augustina, 19:30

Martin Smolka: Niedzielne rano (Nedělní ráno),

skladba na objednávku festivalu, premiéra

velikonoční skladby 15. a 16. století

Cappella Mariana

Filharmonie Brno: Hořinka, Janáček

NE 7. 4. 2024, Petrov, 19:00

Slavomír Hořinka: Raduj se III pro orchestr

Leoš Janáček: Glagolská mše

sólisté Pavla Vykopalová, Jana Hrochová, Jozef Benci

Český filharmonický sbor Brno, sbormistr Petr Fiala

Filharmonie Brno, dirigent Tomáš Netopil

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas a vypnuli své mobilní telefony.

Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Za podporu a spolupráci děkujeme

Vydala Filharmonie Brno v roce 2024

text Vítězslav Mikeš

sazba Ingrid Králíková

produkce Daniel Svoboda

redakční uzávěrka 9 | 2 | 2024

Nakladatelem skladeb je Český rozhlas.

Filharmonie Brno, příspěvková organizace

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801

www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

Jihomoravský kraj

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.

Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Jihomoravského kraje.

filharmonie-brno.cz
salprobrno.cz

